

Dr. Ali İhsan Ökten

üyelerimizden

Adana Numune Hastanesi Nöroşirürji Kliniği

TIPTA TEKNOLOJİK GELİŞİM ve BİR ERKEN ÖLÜM: “ORHAN VELİ”*

Şair Orhan Veli, 1950 yılının bir sonbahar günü, Ankara'da karanlık bir sokakta alkollü olarak yürürken belediyenin kablo döşetmek için kazdığı bir çukura düşer ve başından hafifçe yaralanır. 2 gün sonra İstanbul'a döner ama halen başı ağrıaktadır. 4. gün öğle saatlerinde bir arkadaşının evinde otururken aniden fenalaşır ve İstanbul'da Cerrahpaşa Hastanesi'ne kaldırılır. Alkol koması tanısı ile tedavi edilmeye çalışılır. 36 yaşındaki “Garip” şairin bilinci tamamen kapanır ve 14 Kasım 1950'de ölür. Ölüm nedeni otopside anlaşılır; EPİDURAL HEMATOM.

Orhan Veli'nin ani ölümüyle kitapçılar o gün kepenk indirmiş, ajanslar sık sık haber yapmıştır o kara günü. Bir dostu olan şair Halim Şefik bu beklenmedik ölüm üzerine “OTOPSI” isimli şiirini yazar.

“Morgda açılınca kafatası
Doktor beyler beyin gördüler
İndirince ten kafesine neşteri
Doktor beyler yürek gördüler
Yürekte ne gördüler dersiniz
Yürekte memleket gördüler
Bir de dost gördüler
Ama bu işte doktor beyler
Doğrusu geç kaldılar
Çok geç kaldılar”

Orhan Veli'nin mezarına gitmeyen ve gitmek de istemeyen Oktay Rifat AĞIT şiirinde;

“Gel gel kardeşim Orhan
Benim ellerimi al
Benim gözlerimi kullan” demiştir.

Hepimizin bildiği gibi epidural hematoma, dura ile kafatası arasına travma sonucu kan birikmesidir. Kısa süreli bilinç kaybını takiben saatler süren bir iyileşme “lucid interval” döneminden sonra hastada tekrar kafa içi basınç artış bulguları gelişir ve bilinç kapanır. 1950'lerde epidural hematoma oranı %70-80 olan mortalite oranı günümüzde gelişen tanısallaşma sayesinde çok azalmıştır (%5). Kafa travmaları arasında cerrahi tedaviden en iyi sonuç alınan kanamalardır. Erken teşhis çok önemlidir. Amaç; günümüzde gelişen görüntüleme yöntemleri ile kısa sürede teşhis ve operasyon ile mortalite oranlarının %0'lara düşürülmesini sağlamaktır.

Teknolojik gelişmeler her geçen gün baş döndürücü hızla artmaktadır. Bu gelişmelerden en çok faydalanan alanlardan biriside sağlık sektörüdür. Özellikle radyoloji alanındaki gelişmelerin getirdiği olumlu tablo en çok Beyin-Omurilik-Sinir Cerrahisi'ne yaramıştır. Tanısallaşma araçlarının gelişmesi ile teşhis ve tedavi yöntemleri de gelişmiştir. Bu sayede artık beyinde girilmedik nokta kalmamıştır. Mortalite ve morbidite oranları azalmış, sağlıklı yaşam süresi uzamıştır.

Türk şiirine yepyeni bir hava getirmiş olan, yaşama sevinciyle dolu, otuz altı yaşında ölen şair Orhan Veli Kanık, 13 Nisan 1914 tarihinde İstanbul'da doğdu. Garip ya da Birinci Yeni denilen akımın öncüsü, kuramcısıdır. Galatasaray'da başladığı öğrenimini, babasının atandığı Ankara'da Gazi İlkokulu ve Ankara Erkek Lisesi'nde sürdürdü. Lise sıralarında Oktay Rifat ve Melih Cevdet'le arkadaş oldu. Liseyi bitirince İstanbul'a dönerek, Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'ne girdi (1932), ancak yüksek öğrenimini yarım bıraktı (1935). 1936'da Ankara'ya döndü ve askere gidinceye dek PTT Genel Müdürlüğü Telgraf İşleri Reisliği Milletlerarası Nizamlar Bürosunda

memurluk yaptı. Yedek subaylığını tamamlayınca, iki yıl kadar, yine Ankara'da, Milli Eğitim Bakanlığı Tercüme Bürosu'nda çalıştı. 1947'de, Hasan Âli Yücel'in yerine Reşat Şemsettin Sırer'in bakan olarak atanması üzerine, Milli Eğitim Bakanlığında "antidemokratik bir hava" esmeye başladığını söyleyerek, görevinden istifa etti. 1 Ocak 1949 - 15 Haziran 1950 tarihleri arasında yirmi sekiz sayı süren, on beş günde bir yayımlanan, iki sayfalık "Yaprak" dergisini çıkardı. Yirmi sekiz sayı süren Yaprak serüveni öncesinde, Ankara Erkek Lisesi'nde Oktay Rifat ve Melih Cevdet ile birlikte "Sesimiz" dergisini çıkarmışlardır. Biçemini belli eden ilk şiirlerini, yine, arkadaşları Oktay Rifat ve Melih Cevdet ile birlikte "Varlık" dergisinde yayımladı ve müthiş bir ilgi gördü. Şiir ve yazıları, Varlık dergisinden başka İnsan, Ses, Gençlik, Küllük, İnkılapçı Gençlik, Ülkü, Demet, İşte, Aile gibi dergilerde yayımlanmıştır. İkinci Dünya Savaşına katılmayan ve katılmış kadar etkilenen Türkiye'de, Türk şiirini bir takım kalıp ve klişelerden,

şairanelikten, yıpranmış benzetmelerden kurtardı, kısa ve basit ama vurucu bir söylem -eda- geliştirdi. Şiirin bilinen ve kabul gören sınır taşlarını yerinden oynattı. Yalın bir halk dili kullandı, yergi ve gülmececiyen yararlanarak, sıradan yaşantıların şiirinin de yazılabileceğini gösterdi.

Şair Cemal Süreya'nın dediği gibi her ölüm erken ölümdür. (Ölüyorum tanrım /

Bu da oldu işte / Her ölüm erken ölümdür / Ama, ayrıca, aldığın şu hayat / Fena değildir../Üstü kalsın...)

Bugün için en basit tetkik yöntemi sayabileceğimiz beyin tomografisi ile yaşamda kalacak olan Orhan Veli için ölüm çok erken olmuştur.

*Dr. Süleyman Çaylı'nın "Travmatik Epidural Hematomların Cerrahi ve Konservatif Tedavisi ve Sonuçların Serebral SPECT ve Psikiyatrik Testler İle Değerlendirilmesi" konulu tezinden alıntı yapılmıştır.